

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/170/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114216316
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2114216316.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová v právnej veci žalobcu: DPS financial consulting, s.r.o., IČO: 46 713 930, so sídlom Mikovíniho 10, 917 01 Trnava, IČO: 46 713 930, zast.: advoconsulting, s.r.o., IČO: 47 253 428, so sídlom Tamaškovičova 17/2742, 917 01 Trnava, proti žalovanému: J. V., narodený XX.X.XXXX, bytom O. H. XXX, o zaplatenie 212,62 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č. k. 10C/131/2015-81 zo dňa 14. januára 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e .

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Po právnej stránke rozsudok odôvodnil aplikáciou ust. § 52 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“), § 23a z.č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení platnom a účinnom ku dňu zavretia zmluvy, § 5b z.č. 250/2007 Z.z., § 708 ods. 1, § 709 ods. 1, § 710, § 711 ods. 1, § 497 a § 499 Obchodného zákonníka platného a účinného v čase uzavretia zmluvy. Skutkovo svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že posudzovaný právny vzťah medzi účastníkmi založený zmluvou o kontokorentnom úvere je od svojho vzniku právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou a je nevyhnutné posudzovať ho podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka (§ 497 a nasl.) a právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa), keďže zmluva o kontokorentnom úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka) a zároveň právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvy o kontokorentnom úvere vystupoval ako dodávateľ zameraný na poskytovanie bankových, investičných a iných služieb, ktoré dodával i fyzickým osobám s poukazom na predmet podnikania a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy o kontokorentnom úvere nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, bežný účet, na ktorom sa realizovalo čerpanie kontokorentného úveru, bol pre jeho osobnú potrebu, pričom žalobca iný účel čerpania kontokorentného úveru, nepreukázal. V prejednávanej príhode nie je možné na právny vzťah účastníkov aplikovať ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v znení platnom a účinnom ku dňu uzavretia zmluvy s poukazom na ustanovenie § 1 ods. 3 uvedeného zákona s tým, že ustanovenie § 3 ods. 6 uvedeného zákona nie je týmto dotknuté. Ochrana spotrebiteľa obsiahnutá aj v Občianskom zákonníku je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily, z ekonomickej nerovnosti a neúmernosti zdrojov (vo

veciach spotrebiteľského úveru je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada úver u veriteľa, ktorý má úverovanie v predmete podnikania). Systém ochrany spotrebiteľa zavedený Smernicou Rady EHS č. 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnomernom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska jeho vyjednávacej sily, tak úrovne informovanosti, čo vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. I ten, kto ako spotrebiteľ uzavrel zmluvu o kontokorentnom úvere, resp. zmluvu ho povolenom prečerpaní peňažných prostriedkov na bežnom účte v rámci stanoveného limitu, ktorý sa dostal do nepovoleného prečerpania, má právo na ochranu formou zákonných ustanovení prijatých na ochranu spotrebiteľa. Žalobca si v konaní uplatnil nárok vyplývajúci zo Zmluvy o kontokorentnom úvere v sume 212,62 eura s príslušenstvom z dôvodu, že poskytol žalovanému kontokorentný úver, ktorý žalovaný nevrátil riadne a včas. V zmysle ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov je povinnosťou súdu z úradnej povinnosti prihliadať k premlčaniu. K tomuto zákonnému ustanoveniu neboli prijaté žiadne prechodné ustanovenia a keďže zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým bol novelizovaný zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, nadobudol účinnosť 1. mája 2014, je možné použiť ustanovenie § 5b aj na doterajšie právne vzťahy vzniknuté a posudzované pred jeho prijatím. Preto sa súd najskôr zaoberal možným premlčaním uplatneného nároku bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva žalobcu. Je povinný pri nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy z úradnej povinnosti skúmať, či veriteľovo právo alebo vymáhaná pohľadávka sú premlčané, aj keď túto námietku dlžník nevzniesol. V prejednávanej veci ide o premlčanie práva na zaplatenie zvyšku poskytnutého kontokorentného úveru s príslušenstvom, ktoré právo sa premlčí vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, keďže zákon pre uvedené právo neuvádza osobitnú (kratšiu alebo dlhšiu) premlčaciu dobu. Táto premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať (uplatniť) po prvý raz podaním návrhu na súde. Z vykonaného dokazovania v prejednávanej veci vyplynulo, že žalovaný naposledy čerpal peňažné prostriedky z bežného účtu dňa 13.7.2008 a následne právny predchodca žalobcu žalovanému už len účtoval poplatky a pripisoval na ľarchu bežného účtu odporcu debetné úroky, úroky z omeškania, a to až do dňa 25.7.2011, kedy právny predchodca žalobcu bežný účet žalovaný zrušil. Podľa tvrdení žalobcu žalovaný opakovane prekročil úverový rámec, čím sa dostal do nepovoleného prečerpania, čo znamená povinnosť žalovaného nepovolené prečerpanie na bežnom účte bezprostredne vyrovnať. Ak teda poslednýkrát žalovaný čerpal peňažné prostriedky z bežného účtu dňa 13.7.2008 a podľa tvrdení žalobcu sa jednalo o nepovolené prečerpanie na bežnom účte, právnomu predchodcovi žalobcu nič nebránilo, aby svoje právo na súde uplatnil dňa 14.7.2008 (vznik posledného nepovoleného prečerpania dňa 13.7.2008), kedy práve on vedel o nepovolenom prečerpaní. V danom prípade tak všeobecná trojročná premlčacia doba začala plynúť dňa 14.7.2008 a uplynula dňa 14.7.2011 (štvrtok). V súdnom prípade si žalobca svoje právo na zaplatenie sumy 212,67 eura s príslušenstvom voči žalovanému uplatnil na súde dňa 13.6.2014, teda zjavne po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Za premlčané považoval súd aj uplatnené úroky z prečerpania a úroky z omeškania, keďže tvoria príslušenstvo pohľadávky a sledujú jej osud, z čoho možno usúdiť, že vedľajší úrokový záväzok sa premlčí najneskôr v rovnakej dobe ako hlavný peňažný záväzok. Vychádzajúc z uvedených skutočností považoval súd nárok žalobcu na zaplatenie sumy 212,67 eura s príslušenstvom za premlčaný, nakoľko žalobca podal návrh na súd zjavne po uplynutí trojročnej premlčacej doby až dňa 13.6.2014. Nakoľko súd dospel k záveru, že uplatnený nárok je premlčaný, uprednostňujúc hľadisko procesnej ekonomie bližšie neskúmal ďalej existenciu subjektívneho práva žalobcu, keďže premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať v dôsledku zániku vynútiteľnosti subjektívneho práva. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov tak súd považoval nárok žalobcu za nedôvodný, a preto ho v celom rozsahu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a vo veci plne úspešnému žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko náhradu trov konania výslovne nežiadal, i keď inak by mu na ňu vzniklo právo.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca prostredníctvom právneho zástupcu. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným došlo k uzatvoreniu Zmluvy o bežnom účte zo dňa 25.05.2004, pričom k takto zriadenému vedenému účtu bol na základe Zmluvy o kontokorentnom

úvere zo dňa 06.04.2005 žalovanému poskytnutý úver s úverovým rámcom 29.000,- Sk (962,62 eura). Počas trvania zmluvného vzťahu žalovanému, boli účtované kreditné i debetné operácie, ktorým došlo na strane žalovaného aj k čerpaniu poskytnutého kontokorentného úveru, ktoré bolo úhradami v prospech účtu žalovaného priebežne uhrádzané. V prospech účtu žalovaného bola posledná úhrada uskutočnená dňa 20.08.2008, ktorou zo stany žalovaného nedošlo k splateniu peňažných prostriedkov vyčerpaných z poskytnutého úverového rámca, avšak nedošlo ani k vzniku nepovoleného prečerpania poskytnutého rámca, pričom žalovaný úhradami poplatkov za vedenie účtu a úrokov z peňažných prostriedkov čerpaných na základe poskytnutého úverového rámca pokračoval v čerpaní prostriedkov z poskytnutého kontokorentného úveru. Žalovaný síce nevyčerpal všetky prostriedky poskytnutého rámca kontokorentného úveru, avšak odo dňa poslednej úhrady v prospech jeho účtu neuskutočil žiadnu úhradu, ktorá by mala za následok úplné splatenie peňažných prostriedkov čerpaných na základe poskytnutého úverového rámca. Dňa 25.07.2011 zastavila poskytnutie a čerpanie úveru žalovanému a zároveň účet zrušila, čím vznikla pohľadávka z účtu žalovaného, ktorej istina ku dňu zrušenia predstavovala sumu 212,62 eura. Odmieťa tvrdenie súdu, že žalovaný prekročil poskytnutý úverový rámec. Žalovaný neprekročil poskytnutý úverový rámec a nedostal sa tzv. nepovoleného prečerpania, preto jeho právny predchodca nemal oprávnenie postupovať tak, ako to uviedol súd prvého stupňa. Stanovenie začatia a konca plynutia premlčacej doby je absolútne nesprávne a v úplnom rozpore s tvrdeniami žalobcu v jeho písomných podaniach. Podľa ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov a účinného v čase podpisu zmluvy je uvedené „Touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy: d) zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho časti (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy a § 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716).“. Ako vyplýva z ust. § 52 ods. 2 OZ účinného v čase uzavretia Zmluvy o úvere, keďže zmluva o úvere nebola nikdy upravená v ôsmej časti OZ, nemôže byť týmto ustanovením považovaná za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa majú bez výnimky vzťahovať aj ostatné ustanovenia OZ a teda nie len ust. § 52 až 54 OZ. Naopak z vyššie citovaného ust. § 261 Obchodného zákonníka účinného v čase podpisu zmluvy o úvere vyplýva, že treťou časťou Obchodného zákonníka sa majú správať všetky záväzkové vzťahy vzniknuté zo zmluvy o úvere i bez ohľadu na povahu účastníkov takejto zmluvy. Zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom a z právneho poriadku Slovenskej republiky, či medzinárodných zmlúv, ktorý je Slovenská republika signatárom, nie je daný žiadny dôvod na pochybnosť o tom, že sa na nároky vyplývajúce z takéhoto záväzkového vzťahu majú aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, ktoré platia pre oboch účastníkov zmluvného vzťahu rovnako, a teda neposkytujú výhodnejšie postavenie žiadnemu z účastníkov takéhoto záväzkového vzťahu. Potenciálnou prekážkou aplikácie ustanovení Obchodného zákonníka na tento záväzkový vzťah sa môže javiť novšia práva úprava ust. § 52 ods. 2 OZ, ktoré ustanovenie nadobudlo účinnosť 1. apríla 2015. Vo vzťahu k tomuto ustanoveniu uviedol, že predmetné ustanovenie § 52 ods. 2 OZ nie je ustanovením procesnej povahy, ale hmotnoprávnym ustanovením, ktorého účelom je určenie právneho rámca pre úpravu právnych vzťahov, ktorých účastníkom je spotrebiteľ. V zmysle ust. § 879p prechodných ustanovení k úpravám Občianskeho zákonníka účinným od 1. apríla 2015 (pôvodne 13.6.2014), „Ustanoveniami § 53 ods. 4 písm. s) a t), § 53 ods. 7 a § 614a sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13. júnom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12. júna 2014, ak nie je ustanovené inak.“. Z uvedeného teda vyplýva, že len výslovne určené ustanovenia Občianskeho zákonníka uvedené v ust. § 879p čiastočne pôsobia aj na právne vzťahy vzniknuté pred 13. júnom 2014. Ustanovenia § 52 ods. 2 OZ sa nedotýkajú a účinky tohto ustanovenia začínajú pôsobiť na akékoľvek právne vzťahy až od dňa jeho účinnosti, teda od 1. apríla 2015. V nadväznosti na uvedené je zrejmé, že aplikácia novelizovaného ust. § 52 ods. 2 OZ na právne vzťahy vzniknuté pred jeho účinnosťou, prípadne dokonca na súdne konania o nárokoch z takýchto vzťahov, ktoré začali pred účinnosťou tohto ustanovenia, tak nevyhnutne zakladala stav pravej retroaktivity, teda stavu, kedy budúca norma pôsobí na právne vzťahy, resp. súdne konania, ktorých účastníci v čase vstupovania do tohto právneho vzťahu a úprave jeho obsahu, resp. v čase začatia takéhoto súdneho konania nemohli o takejto budúcej norme vedieť a nemajú tak možnosť svoje správanie zmeniť tak, aby bolo v súlade so zákonom. Takýto stav tzv. pravej retroaktivity je v právnom poriadku právneho štátu všeobecne neprípustný. V prospech argumentácie o aplikácii ustanovení tretej časti Obchodného zákonníka podľa ich názoru nakoniec svedčí i ďalšie ustanovenie v Obchodnom zákonníku, a to v súčasnosti platné ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka. Na podporu vyššie uvedených skutočností poukázal i na rovnaké závery obsiahnuté v rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 9Co/64/2013 zo dňa 30.9.2014. Keďže konanie

v predmetnej veci začalo podaním návrhu na príslušnom súde dňa 13.06.2014, teda pred účinnosťou predmetného ustanovenia Novely o pôsobnosti Občianskeho zákonníka na všetky vzťahy vzniknuté zo spotrebiteľských zmlúv, a teda aj v čase, kedy žalobca nemohol ovplyvniť včasnosť uplatnenia jeho dôvodných nárokov zastáva v súlade s uvedeným názorom, že na vzťah medzi žalobcom a žalovaným sa v danom prípade v plnom rozsahu aplikujú ustanovenia tretej časti Obchodného zákonníka a to aj o premlčaní, kde podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka „Ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.“. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32Cdo 3337/2010 z 24.7.2012 a tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR 6 M Cdo 4/2012 z 27.3.2013. Ustanovenia o premlčaní, či už podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako všeobecných predpisov, nie je možné považovať za výhodnejšie len pre jednu stranu, keďže pôsobia na obe strany zmluvného vzťahu rovnako. Ak ťažiskom argumentácie je záver o tom, že úprava premlčania podľa ustanovení Občianskeho zákonníka je priaznivejšia pre spotrebiteľa, tak takéto uvažovanie je správne len v prípade, ak spotrebiteľ je v postavení dlžníka, keďže v prípade, že by bol spotrebiteľ v postavení veriteľa uplatňujúceho si svoj nárok, kratšia premlčacia doba už pre spotrebiteľa priaznivejšia nebude. Rovnako tak takýto spôsob uvažovania neobstojí ani v prípade uznania záväzku, kde podľa ustanovení Občianskeho zákonníka je premlčacia doba 10 rokov, pričom podľa ustanovení Obchodného zákonníka sú to rovnako len 4 roky. Keďže pozitívna právna úprava určujúca prednosť ustanovení občianskeho práva v spotrebiteľských veciach pred úpravou obchodnoprávnou, bola do platného práva zavedená až s účinnosťou od 01.04.2015, je podľa jeho názoru nesprávne, ak súd prvého stupňa aplikovať na výlučne obchodnoprávny vzťah aj keď spotrebiteľského charakteru, úpravu podľa OZ. K § 5b ZoOS uviedol, že je v absolútnom rozpore aj so zásadou kontradiktórnosti, v zmysle ktorej má súd pôsobiť výlučne ako subjekt vyhodnocujúci protichodné tvrdenia strán sporu, ktoré sa zároveň predkladaním dôkazov snažia preukázať. Aplikáciou predmetného ustanovenia ZoOS súd de facto preberá na seba úlohu advokáta žalovaného, čo ich vedie k presvedčeniu, že takýto postup je v príkrom rozpore aj so zásadou rovnosti účastníkov konania uplatňovanou v civilnom práve. Dlžník je postupom súdu podľa ust. § 5b ZoOS dodatočne zbavovaný zodpovednosti za neplnenie jeho splatných záväzkov, pričom zároveň je zbavovaný dokonca aj zodpovednosti za jeho pasívny prístup odo dňa vzniku dlhu. Takto prehnane vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa - dlžníka, ktorý si neplnil povinnosti vyplývajúce zo záväzkového vzťahu s veriteľom, nemôže mať pozitívny výchovný efekt na jeho prípadné budúce vstupovanie do akýchkoľvek záväzkových vzťahov a plnenie z nich vyplývajúcich povinností. Na základe vyššie uvedeného žiadal odvolací súd, aby rozsudok Okresného súdu Trnava zmenil tak, že návrhu žalobcu vyhovie a zároveň prizná žalobcovi náhradu trov konania v podobe zaplateného súdneho poplatku za návrh na začatie konania a trov právneho zastúpenia ako aj náhradu trov odvolacieho konania, resp. v prípade, ak napadnutý rozsudok nezmení, aby ho v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcu vyjadrenie podané nebolo.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou, účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že nemožno prihladiť na argumenty žalobcu v odvolaní.

Vzhľadom k tomu, že odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku a pretože zdieľa jeho právny záver vo veci, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. S poukazom na odvolacie argumenty žalobcu sa žiada dodať nasledovné:

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu zistil, že právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovaným dňa 25.05.2004 Zmluvu o bežnom účte, 10.06.2004 Zmluva o vydaní a používaní bankovej platobnej karty a 06.04.2005 Zmluvu o kontokorentnom úvere na základe ktorej poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 29.000,- Sk, ktoré mal splácať v splátkach podľa zmluvy. Posledný vklad žalovaného v prospech účtu bol realizovaný dňa 20.08.2008, keď po započítaní predmetnej úhrady predstavoval záporný zostatok na účte žalovaného sumu -60,05 eura. Právny predchodca žalobcu

zastavil poskytnutie a čerpanie úveru žalovanému a zrušil jeho účet ku dňu 25.07.2011. Dňa 27.09.2013 bola medzi spoločnosťou Slovenská sporiteľňa a.s. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom uzatvorená Zmluva o postúpení pohľadávok č. 0935/2013/CE, ktorej súčasťou bola príloha č. 1, kde bola i pohľadávka žalovaného špecifikovaná nasledovne: pohľadávka z nepovoleného prečerpania na účte FO, zostatok pohľadávky 250,30 eura, istina celkom 212,62 eura, istina po splatnosti 212,62 eura, úroky celkom 37,68 eura, počet dní omeškania 768. Podaním zo dňa 11.10.2013 Slovenská sporiteľňa a.s. oznámila žalovanému postúpenie pohľadávky na žalobcu.

Žalobca sa svojím návrhom domáhal rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 212,62 eura s príslušenstvom titulom vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov, keď súd prvého stupňa návrh žalobcu zamietol a to z dôvodu, že nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy je premlčaný z dôvodu uplynutia trojročnej premlčacej doby, keď premlčacia doba začala plynúť dňa 14.07.2008 a uplynula 14.07.2011, nakoľko nič nebránilo právnenému predchodcovi žalobcu, aby svoje právo uplatnil na súde dňa 14.07.2008 (vznik posledného nepovoleného prečerpania).

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu je správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa s ohľadom na odvolanie žalobcu, ktorý namietal to, že u žalovaného nešlo o nepovolené prečerpanie a premlčacia lehota začala plynúť až odo dňa 25.07.2011, v ktorý deň došlo k zrušeniu účtu, a Slovenská sporiteľňa mohla uplatniť svoj nárok na súde najskôr dňa 26.07.2011, zároveň i to, že súd prvého stupňa mal pri premlčaní aplikovať ust. Obchodného zákonníka, aplikácia ust. § 52 ods. 2 OZ v aktuálnom znení nie je možná vzhľadom k tomu, že účinky tohto ustanovenia začínajú pôsobiť až odo dňa jeho účinnosti, teda od 1. apríla 2015 a ust. § 5b ZoOS taktiež nemožno aplikovať na prebiehajúce súdne konanie s ohľadom na rovnosť účastníkov.

K argumentom odvolateľa ohľadom začatia plynutia premlčacej doby odvolací súd udáva, že sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa. Tak z návrhu, ako aj zo Zmluvy o postúpení pohľadávky (príloha č. 1) vyplýva, že žalobca si uplatňuje nárok z nepovoleného prečerpania na účte. Hoci v deň 13.07.2008 kedy žalovaný posledný krát čerpal peňažné prostriedky nemuselo ísť u neho o nepovolené prečerpanie, ku dňu jeho poslednej úhrady 20.08.2008 nedoplatok bol vo výške -60,05 eur, od ktorého dňa právny predchodca žalobcu účtoval už iba poplatky a úroky. Bolo však na žalobcovi preukázať, že u žalovaného nešlo už odo dňa 13.07.2008 o nepovolené prečerpanie a k začatiu plynutia premlčacej doby a že premlčacia lehota u pohľadávky uplatnenej žalobou začala plynúť až odo dňa nasledujúceho po zrušení účtu.

V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

V zmysle § 132 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivosti prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Citované ustanovenia zakotvujú dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonával bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

Nemožno opomenúť ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázkach, ktoré sú na prospech spotrebiteľa

na rozdiel od právnej úpravy v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj v znení účinnom do 31.12.2014 treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ). Odvolací súd poznamenáva, že aj právna úprava v Občianskom zákonníku dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti, no je citlivejšia, zohľadňuje aspekt informovanosti spotrebiteľa, explicitne priznáva rovnaké práva aj ručiteľovi, garantuje efektívnejšie uplatnenie práva pri plynutí času pri zlom úmysle veriteľa a pod. Nemožno prehliadnuť pritom fakt, že sú to predovšetkým dodávateľia, ktorí uplatňujú veci na súde. Spory vyvolané spotrebiteľmi sú len veľmi zriedkavé, a preto argument o obchodnom práve a rovnosti „pre všetkých“ je objektívne značne relativizovaný.

Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu zmluvy o kontokorentnom úvere a zmluvy o bežnom účte ako absolútneho obchodu, na posúdenie zmluvného vzťahu je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp.zn. 4 MCdo 17/2014.

Aktuálne znenie §5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa oprávňuje súdy aj bez návrhu skúmať otázku premlčania uplatneného nároku, návrh bol podaný na súd dňa 13.06.2014.

Na základe zákona č. 102/2014 Z. z. (článku VIII.) došlo k novele zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene ďalších zákonov a bolo prijaté nové ustanovenie § 5b, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Podľa článku XIV. Zákona č. 102/2014 Z.z., predmetné ustanovenie vstúpilo do účinnosti od 01.05.2014. V § 29b zák. č. 102/2014 Z.z. boli prijaté prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.05.2014, nie však k novoprijatému ustanoveniu § 5b citovaného zákona.

Právna teória i prax pozná rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon síce nezakladá právne následky pre minulosť, avšak buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené ... nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachycuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti alebo, že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravé retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pokiaľ súd rozhoduje o nároku žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 5b zákona č. 205/2007 Z. z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z. z. účinnou od 01.05.2014), je oprávnený (a zároveň povinný) prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy.

V prejednávanej veci síce žalovaný nenamietal premlčanie uplatneného nároku žalobcom, ale v zmysle citovaného ustanovenia je potrebné aj bez návrhu, t.j. ex offo prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku, ktoré má za následok už bez ďalšieho nevyhnutnosť zamietnutia návrhu veriteľa v časti, kde tak súd prvého stupňa urobil. Premlčanie nároku sa stalo skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal. Na základe princípu nepravé retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) súd nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 OZ, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu iba na námietku dlžníka.

Na základe vyššie uvedeného preto podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci otázku dĺžky premlčacej lehoty bolo potrebné posúdiť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvu upravenú v § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke dĺžky premlčacej lehoty.

Uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ, premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade žalobca si uplatňoval pohľadávku z nepovoleného prečerpania na účte (viď Zmluvu o postúpení), pričom premlčacia lehota mu začala plynúť už od 14.07.2008, keď žalobca nepreukázal, žeby tak malo byť až neskôr, to je od 26.07.2011. Premlčacia doba uplynula teda 14.07.2011 a keďže žalobca si svoj nárok uplatnil žalobou doručenou súdu 13.06.2014, nárok žalobcu je v dôsledku uplynutia trojročnej premlčacej doby premlčaný. Preto správne súd prvého stupňa rozhodol pokiaľ z dôvodu uplynutia premlčacej doby žalobu zamietol.

Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní úspešnému žalovanému v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil a ani mu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.